

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ

Дидактичні ігри на уроках історії

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація 014.03 Історія
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
історії України і методики
викладання історії
Протокол № 2 від 1 вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Компетентнісний підхід на уроках історії
Викладач (-і)	Галицька-Дідух Тамара Вячеславівна
Контактний телефон викладача	59-60-06
Е-mail викладача	tamara.halytska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 ЄКТС год. 12 лекції, 18 семінари залік
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер 18.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення є форми, методи і засоби проведення дидактичних ігор на уроці історії. Сучасна система освіти виявляє прагнення відповідати прогресивному розвитку суспільства через активний пошук нових методологічних підходів до її реформування. Один із таких підходів – компетентнісний, що визначається як ефективний інструмент оновлення освіти та досягнення її сучасної якості. Останніми роками цей підхід став предметом уважного розгляду в освітніх просторах Європи та України.</p> <p>Компетентнісний підхід виступає як відповідь на нові вимоги економіки постіндустріального суспільства. Вираження результатів освіти у термінах компетентності передбачає їх інтеграційний характер, співвіднесеність з ціннісно-смісловими характеристиками особистості та практико-орієнтовану спрямованість.</p> <p>Поширення та визнання компетентнісного підходу обумовлені перенесенням акцентів від змісту навчання до його результатів, відокремленням від знань та переходом до розвитку особистості.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів з дисципліни, розуміння значення компетентнісного підходу в умовах модернізації освіти через призму створення умов і самореалізації кожної особистості, яка формується в умовах лібералізації економіки і демократичних перетворень в Україні; формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов; формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії і суспільствознавчих предметів з фаховими інтересами до впровадження інноваційних технологій з метою безперервного подальшого навчання та підвищення професійного рівня, що</p>	

забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці. Дисципліна сприяє виховання високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє як регіону, так й України.

Завдання: дослідити компетентнісний підхід як необхідну умову і пріоритетний напрям модернізації системи освіти; навчитися створювати умови для набуття необхідних компетентностей; розробити механізм впровадження компетентнісного підходу в освітню систему; навчити цілеспрямовано формувати в учнів ключові і предметні компетентності в їх органічній єдності та у проєкції на моніторинг навчальних досягнень. Одним з головних завдань курсу є формування в молодого покоління суспільної свідомості, культури, моралі, самостійного творчого мислення, вироблення патріотичної орієнтації, прагнення до самореалізації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання й повноцінне розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК 3. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; отримувати і передавати професійну інформацію іноземною мовою.

ЗК 4. Здатність до впевненого, а водночас критичного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для пошуку, обробки, аналізу, верифікації інформації з різноманітних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного суспільства, діяти громадсько і соціально відповідально та з почуттям поваги до оточуючих.

ЗК 10. Здатність поважати мультикультурність і різноманітність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ФК 1. Здатність перенесення системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність.

ФК 2. Здатність забезпечувати навчання учнів українською - державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області історії та суспільствознавства.

ФК 3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей, застосовувати під час організації навчально-виховного процесу ефективні методики й технології.

ФК 4. Здатність застосовувати інтерактивні методи і сучасні освітні технології навчання, формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами історичних і

суспільствознавчих предметів, інтегрованого навчання. Ф К 5. Здатність здійснювати контроль та об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК 6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку, спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК 7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності і законодавства щодо охорони життя і здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання під час освітнього процесу здоров'язбережувальних технологій.

ФК 9. Здатність усвідомлювати суспільний статус і призначення професійної діяльності вчителя історії, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокореляцію своїх професійних якостей, аналізувати, досліджувати та поширювати передовий педагогічний досвід.

П К 6. Здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності. П К 7. Знання наукових основ історії та методики її навчання, організації процесу пізнання та виховання учнів різних вікових категорій; здатність здійснювати дослідження з історії України, всесвітньої історії, методики навчання історії. П К 8. Знання змісту та завдань організації допрофільної підготовки учнів. П К 9. Здатність використовувати в професійній діяльності нові підходи до шкільної історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції, з метою формування історичної свідомості, національної пам'яті, здійснення громадянсько-патріотичного виховання. П К 10. Здатність до педагогічної рефлексії та дисемінації педагогічного досвіду.

Програмні результати навчання

РН 1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН 2. Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН 3. Називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН 4. Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

РН 5. Вибирати відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН 6. Називати і пояснювати принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я

учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

Р Н 7. Демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

Р Н 8. Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН 9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН 10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

Р Н 11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання тендерного паритету у професійній діяльності.

Р Н 12. Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Р Н 13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН 6. Працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначати власну позицію щодо суперечливих питань.

П Р Н 7. Знати зміст шкільних курсів історії, проектувати і здійснювати навчальний процес, обирати оптимальні компетентісно орієнтовані методики навчання історії і суспільствознавства за допомогою сучасних інноваційних технологій, вміти оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.

П Р Н 8. Володіти здатністю до розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів середньої освіти засобами змісту предметних галузей та курсів за вибором.

П Р Н 9. Цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

П Р Н 10. Усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і стійко прагнути до набуття та вдосконалення професійних компетентностей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
п'ятий	014 середня освіта (історія)	четвертий	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Теоретичні засади запровадження дидактичних ігор у середній школі	2	2	10
Тема 2. Технологія формування творчої особистості та дидактичні ігри.	2	4	10
Тема 3. Дидактичні ігри як засіб мотивації навчальної діяльності учнів	2	4	10
Тема 4. Методика організації та проведення дидактичних ігор	2	4	10
Тема 5. Дидактичні ігри як засіб формування критичного мислення	2	4	10
Тема 6. Онлайн-ігри при вивченні історії	2	2	10
ЗАГ:	12	18	60

Терміни написання колоквиумів: денна форма – на парі, заочна форма – за 10 днів до сесії.

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання	
Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	5 (40)
Модульна контрольна (включно із самостійною роботою)	20 (40)
Індивідуальне завдання	20
Максимальна кількість балів (залік)	100

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень (теоретичні питання)
1-2	Студент фактично не знає предмета, не володіє необхідними для виконання завдань вміннями, має обмежені знання теоретичного матеріалу, не розуміє специфіку використання методів, прийомів, засобів під час використання дидактичних ігор. Не наводить приклади використання на практиці
3-6	Студент володіє елементарними теоретичними знаннями, має елементарні вміння і навички з проведення дидактичних ігор. При наведенні прикладів робить значні помилки.
7-9	Студент без помилок описує теоретичний матеріал, класифікує типи і види дидактичних ігор, знає підходи щодо організації навчальної діяльності на основі

	комп підходу в загальних рисах. Наводить приклади використання на практиці з окремими помилками, плутає поняття, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.
10-11	у цілому послідовно й логічно, самостійно відтворює навчальний матеріал теми із реалізацією комп підходу, володіє інтерактивними технологіями в навчальній діяльності організації дидактичних ігор, виявляє розуміння застосування методів, прийомів, засобів навчальної діяльності, володіє навичками застосування їх на практиці. Студент припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту, або при аналізі практичного матеріалу. Не виявляє творчості.
12-13	студент володіє виявив глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, зокрема, знає закономірності, принципи, методи, форми і засоби проведення дидактичних ігор в рамках реалізації компетентнісного підходу; види пізнавальних умінь і можливостей учнів з історії, способи вивчення пізнавального інтересу учнів, методичні принципи і прийоми активізації пізнавальної діяльності учнів ін., знає і використовує індивідуальний і диференційований підходи, здатен (на) формувати загальні і предметні компетентності в учнів; знає способи мотивації навчання при проведенні дидактичних ігор; ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної та зарубіжної методики, аналізує навчальну програму та навчально-методичну літературу, володіє методикою проведення різних форм організації навчального процесу, використовувати методи формування навичок самостійної роботи й розвиток творчих здібностей і логічного мислення учнів; володіє технологіями оцінювання рівнів навчальних досягнень учнів з історії на основі компетентнісного підходу; має усвідомлені уміння і навички щодо застосування знань на практиці: володіє логікою предмета, висловлює власне ставлення до навчального матеріалу; виявляє розуміння методичних проблем використання різноманітних технологій; робить аргументовані висновки; зіставляє і систематизує методичний досвід застосування інноваційних технологій в рамках комп підходу; демонструє приклади застосування знань на практиці. Студент демонструє синтетичне мислення, а також здатність створити власний інтелектуальний і творчий продукт (дидактичні ігри) на основі глибоких знань і діяльнісного, компетентнісного, особисто-орієнтованого підходів. Студент усвідомлює призначення професійної діяльності вчителя історії і суспільствознавчих предметів, а також потребу систематично підвищувати професійну кваліфікацію через навчання впродовж навчання в університеті і життя.
Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень (практичне запитання)
1-3	Студент не може практично застосувати знання з дидактичних ігор. Мета і завдання не поставлені або майже не ставляться. Студент не використовує індивідуально-орієнтований, діяльнісний і компетентнісний підходи.
4-8	Студент елементарно практично застосовує знання з проведення дидактичних ігор і здатен це реалізувати на прикладах. Методи, які застосовуються, не відповідають меті і завданням уроку, змісту і характеру навчального матеріалу, готовності до засвоєння. Учитель не заохочує індивідуальні навчальні досягнення учнів,

	діяльнісний і компетентнісний підходи реалізовані на слабкому рівні.
9-13	Студент загалом практично застосовує знання. Інноваційні методи, які застосовуються під час проведення дидактичних ігор, відповідають змісту і характеру навчального матеріалу, готовності учнів до засвоєння, але не відповідають меті і завданням уроку. Відповідно до змісту навчального матеріалу та методів роботи студент не підбирає оптимальні форми організації пізнавальної діяльності. Матеріал перевантажений зайвими фактами, основні теоретичні положення не виділені.
14-17	Студент використовує індивідуально-орієнтований, діяльнісний і компетентнісний підходи під час проведення дидактичних ігор. Володіє практичним застосуванням інноваційних технологій (але не виявляє творчості, є не значні прогалини) Стимулює обґрунтування, аргументацію відповідей учнів, в тому числі з використанням фактів з інших галузей знань, заохочує ініціативу і самостійність учнів, заохочує індивідуальні навчальні досягнення, але до кінця не реалізовує триєдину мету.
18-20	Студент враховує особливості диференційованого навчання (враховує особливості пам'яті, уваги, мислення, темпу засвоєння, рівня розуміння, здоров'я і т.п.), проблемного навчання (проблемні питання і ситуації, в тому числі і на стику наук), діалогового навчання (вільне обговорення і дискусії), рефлексивного навчання (оцінки учнями корисності уроку, свого психологічного стану), колективної мислительної діяльності, передбачена рефлексія, вміння порівнювати досягнуті результати на уроці з очікуваними. Застосовує різноманітні варіанти поєднання методів, прийомів формування мислительних дій учнів під час організації дидактичних ігор. Студент демонструє здатність створити власний учительський стиль (може створити власні дидактичні ігри), в основі якого є ефективне використання сучасних інновацій.

Критерії індивідуальної роботи

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1-2	Проект або відсутній або виконаний із значними помилками, що свідчить неможливість використання студентом вмінь і навичок на практиці.
3-4	Студент знає підходи щодо організації навчально-виховної діяльності вчителя історії на основі компетентнісного підходу, однак на практиці задовільно їх реалізовує. Відбір інформаційного, навчально-пізнавального матеріалу є не повним; створює кейс із значними помилками.
5-6	знає підходи щодо організації навчальної діяльності учителя історії з реалізацією компетентнісного підходу, однак на практиці задовільно їх реалізовує. При відборі інформаційного, навчально-пізнавального матеріалу робить значні помилки; створює кейс, не використовуючи інновацій.
7-8	Студент добре володіє навичками застосування навчальної діяльності на практиці, при відборі інформаційного, навчально-пізнавального матеріалу робить не значні помилки; створює кейс, однак виявляє відсутність творчості, повністю реалізує компетентнісний підхід.

9-10	Студент здійснює відбір інформаційного, навчально-пізнавального матеріалу; здійснює вдале проектування, організацію та підготовку творчих кейсів; студент виявляє вміння включити усіх учнів в інноваційну навчальну діяльність; здійснювати контроль; аналізувати кінцеві результати, оптимально поєднувати теоретичний і практичний аспекти навчання за умови використання інновацій; та етапів розробки технологій. Студент здатний презентувати власні моделі розробок по конкретним урокам, готує різноманітний роздатковий матеріал, створює різнотипні комп'ютерні програми адаптовані до школи.	
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент немає нб (або відпрацьоване), немає негативних оцінок за семінари (або відпрацьовані), немає негативних оцінок за колоквиуми (або відпрацьовані), немає негативних оцінок за індивідуальне завдання (або відпрацьовані). Підсумкова оцінка вище 50 балів	
Підсумковий контроль	<i>форма контролю залік</i> <i>форма здачі - підсумкова</i>	
7. Політика навчальної дисципліни		
<p>Письмові роботи: написані вчасно, студент немає негативних оцінок за письмові роботи (або відпрацьовані), немає нб (або відпрацьовані). Конспекти семінарських занять завантажені до початку семінару (для заочної форми навчання – до початку сесії).</p> <p>Академічна доброчесність: Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: • Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p> <p>Відвідування занять-є обов'язковими!!! Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується документом «ПОРЯДОК організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введений наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) . Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Студенти</p> <p>Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (наказом ректора Прикарпатського національного</p>		

університету імені Василя Стефаника від 24 листопада 2022 р. № 672) Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>.

8. Рекомендована література

- Баханов К. Навчання історії за інтегрованою системою. *Історія в школі*. 2000. № 2. С. 14–18.
- Баханов К. Навчання історії за проектною системою. *Історія в школі*. 2000. № 3. С. 33–41.
- Баханов К. Технологія групової творчої справи в навчанні історії в школі. *Історія в школах України*. 2000. № 1. С. 23–28.
- Бех І. Особистість на шляху до духовних цінностей : монографія. Київ – Чернівці: «Букрек», 2018. 320 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/717891/1/Особистість_на_шляху_до_духовних_цінностей.pdf
- Власов В. Методика контролю навчальних досягнень учнів з історії в контексті компетентнісно-орієнтованого навчання. *Історія в школах України*. 2007. № 6. С. 15–21.
- Гриценко А. Формування інформаційної компетентності: аналіз теоретичного поняття. *Історія в школі*. 2013. Липень–серпень. С. 12–15.
- Гриценко А. Дослідження структури та складових елементів інформаційної компетентності старшокласників у процесі її формування. *Історія в сучасній школі*. 2013. № 10. С. 27–24.
- Десятов Д. Використання мережевих технологій як засобу організації кооперативної діяльності учнів в процесі навчання історії. *Історія в школі*. 2013. Липень–серпень. С. 16–19.
- Десятов Д. Використання ВЕБ-КВЕСТУ як методу розвитку дослідницьких умінь учнів у процесі навчання історії. *Історія в школі*. 2012. Вересень. С. 22–25.
- Задорожна Л. Навчити працювати самостійно (інтеграційний метод роботи з історичними документами). *Історія в школах України*. 2004. № 5. С. 7–10.
- Колеснікова М. С. Критичне мислення майбутнього вчителя історії як показник якості професійної підготовки. *Дидаскал*. 2020. № 20. С. 101–104. URL: <http://dSPACE.pnpu.edu.ua/handle/123456789/13753>.
- Коляда І. Урок-історична вікторина – ефективна форма організації реалізації засад особистісно-орієнтованого навчання. *Історія в школі*. 2005. № 1. С. 22–26.
- Комаров В. До питання про систему методів навчання історії в школі (загальнометодичний аспект). *Історія в школах України*. 2003. № 5. С. 26–29.
- Маринченко Г. Сторітеллінг як інноваційний метод в українській педагогіці та його використання на уроках історії. Теорія та методика навчання суспільних дисциплін. 2019. Випуск 7. С. 10–13.
- Мисан В. Сучасний урок історії: типологія, структура, характеристика форм. *Історія в школі*. 2006. № 2. С. 20–23; № 3. С. 20–23.
- Павленко Л. Словесно ігрова форма навчання. *Історія в школах України*. 2001. № 6. С. 23–27.
- Пометун О., Гупан Н., Власов В. Компетентнісно орієнтована методика навчання історії в основній школі: методичний посібник. К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 208 с
- Пометун, О. РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО І ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДІВ У СУЧАСНОМУ ПІДРУЧНИКУ ІСТОРІЇ. *Український Педагогічний журнал*. 2015. (2), 146–157.
- Пометун О., Гупан Н. Таксономія Б. Блума і розвиток критичного мислення школярів на уроках історії. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 3. С. 50- 58.
- Сухарева С. Від краю до краю, Або Україна на картах впродовж історії. *Історія і суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання*. 2018. Травень–червень. № 3 (73). С. 24–29.
- Тележинська А. Використання комп’ютерно-орієнтованих технологій у процесі викладання історії у ЗНЗ. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2013. Вип. 36. С. 53–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2013_36_14.
- Терно С. Як підвищити ефективність навчання? (Науково-технологічні засади формування історичних понять). *Історія в школах України*. 2003. № 5. С. 21–25.
- Терно С. Якість засвоєння історичних понять учнями загальноосвітніх шкіл. *Історія в школах*

України. 2000. № 4. С. 28–32.

Турянська О. Методика особистісно орієнтованого навчання історії в школі: навч. посіб. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. 222 с.

Фрейман Г. Формування аксеологічної компетентності на уроках історії України в 11 класі. *Історія в школах України*. 2007. № 6. С. 13–14.

Шеремет М. До проблеми формування критичного мислення особистості. *Історія в школі*. 2006. № 7–8. С. 15–17.

Armstrong P. Bloom's Taxonomy. 2014. URL: <https://cft.vanderbilt.edu/guidessubpages/blooms-taxonomy/#2001>.

Bloom B. S. Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. New York: Longmans, 1984. 207 p. <https://www.uky.edu/~rsand1/china2018/texts/Bloom%20et%20al%20Taxonomy%20of%20Educational%20Objectives.pdf>

Dunn J. The Historian's Responsibility for the Future: Recording Covid-19 for the Next Generation. *Teaching History. A Journal of Methods*. 2021. Vol. 46 № 1. P. 23– 25. DOI: <https://doi.org/10.33043/TH.46.1.23-25>.

Garrone-Shufran S. Preparing Teachers to Teach the Language of History. *Teaching History. A Journal of Methods*. 2020. Vol. 45. № 2. P. 2–17. DOI: <https://doi.org/10.33043/TH.45.2.2-17>.

Young C. Embracing the Digital Revolution in the History Classroom. *Teaching History. A Journal of Methods*. 2018. Vol. 44. № 2. P. 2–16. DOI: <https://doi.org/10.33043/TH.43.2.2-16>.

Computer game as an element of modern culture: [Electronic resource] Access mode: <http://ua.textr.com/erat-8411-1.html>

Computer games as an important factor in the formation of life skills [Electronic resource] Access mode: <http://osvita.ua/vnz/reports/psychology/28614/> Formation of skills in the space of computer games: [Electronic resource] Access mode: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=27&c=395>

What is eSports and how is this culture developed in Ukraine [Electronic resource] Access mode: <https://www.radiosvoboda.org/a/29189982.html>

Bell, J. (2018). "Using Virtual Reality and Augmented Reality in the Classroom." *International Journal of Information and Education Technology*, 8(9), 665-670.

Dalgarno, B., & Lee, M. J. (2010). "What are the learning affordances of 3-D virtual environments?." *British Journal of Educational Technology*, 41(1), 10-32.

Squire, K., & Jan, M. (2007). "Mad City Mystery: Developing scientific argumentation skills with a place-based augmented reality game on handheld computers." *Journal of Science Education and Technology*, 16(1), 5-29.

Sun, C., et al. (2018). "An Exploration of the Application of Augmented Reality in History Education." 2018 13th International Conference on Computer Science & Education (ICCSE), 354-358.

Хміль Наталія; Галицька-Дідух Тамара; Цяньці Ван. Використання віртуальної і доповненої реальності в українській освіті. *Академічні візії*. 2023. №22. <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/505>

Галина Батрбеківна Черушева, Тетяна Олександрівна Кравцова, Тамара Вячеславівна Галицька-Дідух. Актуальні проблеми викладання педагогічних дисциплін: формування інтерактивного онлайн- середовища. *Академічні візії*. 2023. №19. <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/384>

Слюсаренко Н. В. Гра та її використання в процесі підготовки майбутніх учителів. *Педагогічні науки : зб. наук. праць. Херсон : Вид-во ХДУ*, 2007. Вип. 44.С. 298-305. Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/123456789/12349>

Косенко, Ю. М. Застосування комп'ютерних дидактичних ігор у навчанні історії школярів з порушеннями інтелектуального розвитку в умовах інклюзивного класу [Текст] / Ю. М. Косенко, О. В. Боряк, О. М. Король. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т. 77, № 3. С. 76–89.

Гончарова Н.О. Використання ігрових технологій при вивченні STEM-дисциплін URL:

https://www.youtube.com/watch?v=MirZapWiljc&list=PLKryum2977DEEWFKG_DT30y01F0hDP-AZ

Заруцька В.О., Жиленко М.В. Дидактичні настільні ігри як інструмент підвищення ефективності викладання у вищій школі. *Науковий журнал «Молодий вчений»* № 4 (92) квітень 2021. С. 46-50.

Пуйо О. І. Рухливі ігри як засіб формування ціннісних орієнтацій дітей старшого дошкільного віку. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. – Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ, 2021. Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/35479/1/%D0%90%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%9F%D1%83%D0%B9%D0%BE.pdf

Васько О.О. Створення інтерактивних дидактичних ігор засобами Microsoft Office Power Point. *Фізико-математична освіта*. 2019. Випуск 3(21). С. 25-31.

Викладач Галицька-Дідух Т.В., доцент кафедри історії України і методики викладання історії